

Ploveće škole

ing. Mirko Posavec, Zagreb

Propast »Pamira« ponovo je oživjela staru raspru da li pomorske kadrove školovati na jedrenjacima ili ne. S ove ili one strane čuli su se sentimentalni pozivi, da se ostane pri jedru, jer da samo ono može dati potpunog pomorca. Tragedija, pak, 80-torice ljudi sa »Pamira« žestoko je ogorčila druge, uzrokujući njihove oštre proteste protiv ovako zastarjelog školovanja, za koje tvrde da nema praktične primjene u životu.

Već dva puta Švedi su tom problemu ukazali put kojim ga treba riješiti. Osobito je u tom prednjačila broderska grupa Broström. Prvi put ona je pred 15 godina dala izgraditi jedrenjak »Albatros« od 1063 brt. ali opremljen jednim veoma snažnim motorom. Tako su na tom brodu mogli istovremeno biti izobraženi oficiri palube i oficiri stroja. Više od 400 njih zahvaljuje svoju izobrazbu »Albatrosu«.

Drugi put je Broström bio pionir godine 1957. kad je stavio u službu novi školski brod »Stureholm«, motorni tramper od 9.200 t. nosivosti s motorom 9.000 ks. i brzine 17 milja. Ovaj brod je sada uključen u redovnu liniju sa Meksičkim zaljevom. Na njemu su dva instruktora. Jedan za pitomce palubne službe, a drugi za pitomce strojarne. Dacima su na raspolaganju razne sprave i modeli, kao i radionica, čitaonica sa kinoprojektorom i kabina sa navigacionom opremom. Na brodu se nalaze i dva specijalna čamca za vježbu. Da bi se olakšao izbor profesije i smanjio broj đaka koji se nakon izvjesnog pokusnog roka ne smatraju sposobnima za život na moru, personalni odsjek Broström kompanije je pripremio jedan sistem za ispitivanje intelektualnog kapaciteta pitomaca i njihove sposobnosti za život na moru u cjelini. Relativno je malen broj onih koji otpadaju.

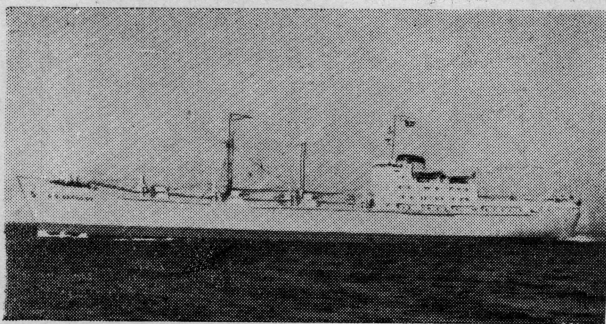
»Stureholm« je nedavno obavio svoju prvu vožnju posjetivši Sjevernu Ameriku, Meksički zaljev, Belgiju, Holandiju i Njemačku. Po obavljenom putovanju zapovjednik je izrazio svoje zadovoljstvo sa držanjem i napretkom pitomaca.

Nedavno je Broström-a slijedilo i drugo švedsko društvo, Transatlantica A. B. koje je stavilo u službu motorni tramper »G. D. Kennedy« od 10.400 tona nosivosti i 16 milja brzine, na kome će biti ukrcana i 52 pitomca za časnike palube ili stroja. Kursevi praktički traju tri godine, a održavat će ih tri pomoćna profesora i tri instruktora. Osim nastamba za nastavnike na brodu je i bolnica sa jednim liječnikom. Sve je predviđeno za potrebe studija, stanovanja i rasonode kadeta. U blagovaonici je uređena i bife-kavana u kojoj se mogu dobiti i topla jela.

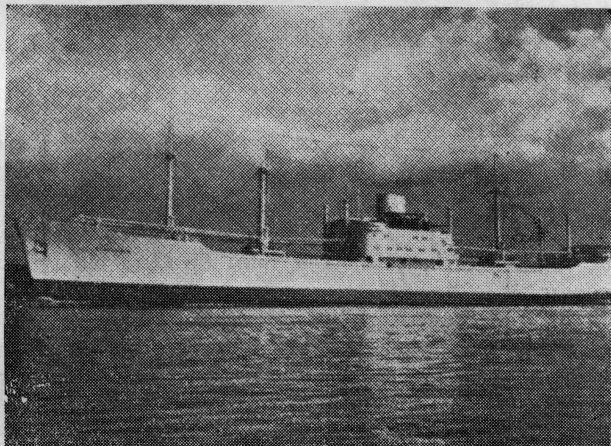
Brod nosi sa sobom i dvije male jedrilice za podučavanje pitomaca u jedrenju. Isto tako na brodu su drveni i aluminijski čamci za spasavanje i pitomci se podučavaju u rukovanju s oba tipa. Na palubi »Kennedy-a« instalirani su i derići i dizalice da bi se pitomci naučili rukovati s obje vrste naprava. Brod ima dvije učionice za teoretsko podučavanje učenika.

Svake će godine u prvi razred ući ukupno 10 učenika za oficire palube ili stroja. Škola je opremljena sa svim modernim pomagalicama, kao što su kinoaparatura, fizikalni

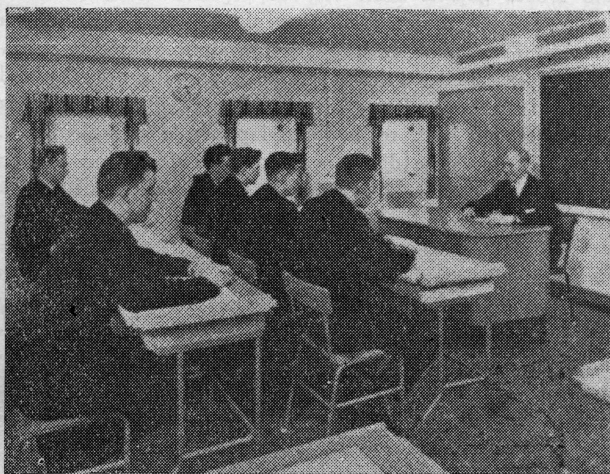
i kemijski laboratoriji i tako dalje. Tu je i knjižnica, dnevna soba, sala za rasonodu, tamna fotografska komora i kino. Značajno je da su sve navigacione sprave, kao radar, girokompas, sonder i druge postavljene na brodu u duplikatu kako bi se olakšao studij bez smetnje navigacije.

Teretno-školski brod »G. D. Kennedy«

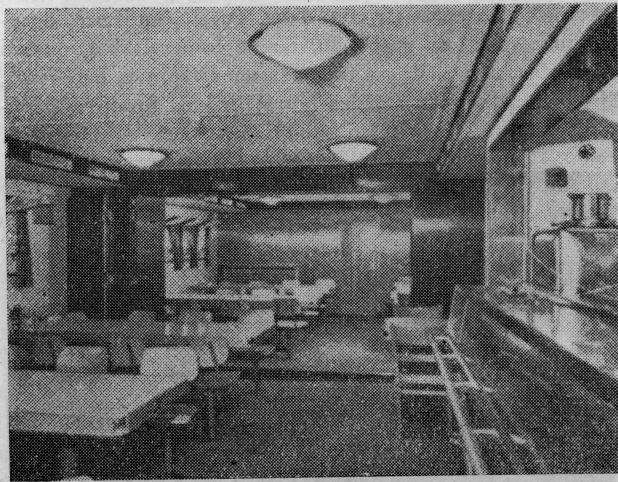
Školski motorni brod »Stureholm«

Učiona na teretno-školskom brodu

»Uza sve to«, kažu brodovlasnici, »ako netko misli da je školovanje na Knedy-u lakše nego na kopnu, on je u velikoj zabludi«.

Ovaj novi sistem školovanja časnika trgovačke mornarice nije ostao samo osamljen primjer Šveda. Njega će čini se usvojiti i Britanci. U trajanju ove godine Novozelandsko

Blagovaona za kadete i posadu
na teretno-školskom motornom brodu

brodarsko društvo i Državna parna plovidba preuzet će školski brod »Otaio«, na kome će biti ukrcano 70 đaka, od čega 40 za časnike palube a 30 za časnike stroja. Oni će biti smješteni na najgornjoj palubi, a imat će na raspolaganju posebne učionice, mehaničke radionice, laboratorij, blagovaonicu i dvoranu za rasonodu. Strojarski pitomci izabirat će se između mladića u dobi od 16—18 godina. Dvije će godine provesti u školi na brodu »Otaio« a potom godinu i po praktimirati na kompanijinim brodovima uključenim u redovne linije. Potom će dobiti mjesto na novo izgrađenim jedinicama.

Povodom ovog novog sistema školovanja sve se više postavlja načelo, da se brodovi istodobno koriste za prijevoz robe i za izobrazbu kadrova. U Švedskoj kao i u Velikoj Britaniji vlada potiče i pomaže brodovlasnike-pionire u tom školskom sistemu. Ideja je dobra i ona se više širi. Danas se naime čini apsurdnim, da se pitomci stvaraju na kopnu, da bi potom iskušali naučeni pomorski zanat na palubi velikog jedrenjaka duge plovidbe kakvih danas nema više u komercijalnoj službi. Odsada će postepeno školski brodovi — teretnjaci zamjeniti školske brodove jedrenjake, koji su zauvijek umrli kao transportno sredstvo.

Tvrđi se da sistem škole na brodu ima tu prednost da se ušteduje vrijeme, da se teoretska i praktična obuka vrše istodobno i da je školovanje racionalizirano i usmjereno na praktičko izvježbavanje budućeg oficira.